

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Goudswaard

27/06/2019
jaargang 97

nr **39**

Op 20 november 1941 overlijdt ouderling Pl. Schelling te Goudswaard, in de leeftijd van 73 jaar. Vanaf 1912 heeft hij de gemeente in het ambt gediend. Na zijn overlijden schrijft ds. J.R. van Oordt aan de familie: 'De slag zal voor jullie en de gemeente groot zijn. Maar voor onze broeder Schelling is de dag van zijn sterven beter dan toen hij geboren werd. Bij de geboorte kwam hij in de strijd, met zijn sterven ging

hij het eeuwige leven beërven. Hij is alles te boven. Alle tranen zijn van zijn aangezicht afgewist. Zijn leven was Christus, zijn sterven gewin'. En in De Saambinder van 27 november 1941 schrijft ds. G.H. Kersten onder meer: 'Ook buiten de gemeente verwierf hij zich achting vanwege de genade hem geschonken. (...) Thans is hij ingegaan in de rust, die God Zijn volk bereid heeft, eeuwiglijk in de hemelen'.

Gods grondeloze barmhartigheid

Éfeze was de hoofdstad van Klein-Azië. Het was een rijke handelsstad. De inwoners leefden in het blinde heidendom. Ze dienden er de godin Diana. Ze dachten dat Diana de godin van licht en leven was. Op de tweede zendingsreis van Paulus is hij in Efeze gekomen en heeft er een gemeente mogen stichten.

Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde waarmee Hij ons liefgehad heeft, ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus (uit genade zijt gij zalig geworden).

Éfeze 2:4-5

ds. P. Blok,
Dirksland

In het jaar 58 na Christus schrijft hij uit Rome aan deze gemeente een brief.

In deze brief roemt de apostel de soevereine genade van God tegen de leer die nog wat eigenschappen ten goede in de mens meent te vinden.

In de tekst spreekt hij van de deugd van Gods barmhartigheid. Gods barmhartigheid openbaart zich naar buiten als vrucht van de liefde Gods. Dit is geen tijdelijke liefde, maar Goddelijke liefde. De drie-enige God bemint boven alles Zichzelf. Duidelijk spreekt Gods getuigenis daarvan. De Vader heeft de Zoon lief en heeft Hem alle dingen in Zijn hand gegeven. In het hogepriesterlijk gebed spreekt Christus: 'Gij hebt Mij liefgehad van voor de grondlegging der wereld'.

Deze liefde openbaart zich naar buiten. Ze is Goddelijk en volmaakt. Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde en daarom heb Ik u getrokken met koorden van goedertierenheid. Door Gods barmhartigheid

verdraagt Hij ons in algemene zin. Hij heeft met veel lankmoedigheid verdragen de vaten tot de toorn bereid. Het is vaak een onbegrijpelijke zaak dat de Heere een vijandig en tegen Hem murmurerend mens verdraagt, maar het is alleen om in de grote dag der dagen alle verontschuldiging te ontnemen, vooral van degenen die de weg geweten en niet bewandeld hebben.

Gedragen en verdragen

De barmhartigheid Gods komt bijzonder openbaar in het leven van Zijn kinderen. De Heere verdraagt ze. Dat deed Hij al voor hun bekering. Denk slechts aan een goddeloze Manasse en een briesende Lot in Sodom, een David op het dak en een Petrus in de zaal. De barmhartigheid komt ook openbaar in de ontfermingen over de Zijnen. Gelijk een vader zich ontfermt over de kinderen, ontfermt de HEERE Zich over degenen die Hem vrezen.

De onbegrijpelijke, alleen te bewonderen en te beleven liefde komt bijzonder openbaar in het wonder van de wedergeboorte. De Heere heeft hen levend gemaakt. Ze waren dood in de misdaden. Dood, dat wil zeggen onderworpen aan de verschrikkelijke gevolgen van de val, die wij allen met ons meedragen. De vruchtgevolgen van de val zijn toch openbaar in een drievoudige dood!

Van nature is een mens beeldloos, leeg van God, zonder God. Hij is zonder gerechtigheid, kennis en heiligheid. Geestelijk dood en hij heeft geen uitgangen meer naar de levende God. Wel heeft de mens zichzelf een beeld van God uitgedacht en dient hij met een aangeleerde kennis een zelfgemaakte godheid, aan wie hij nog wel genade en heerlijkheid toeschrijft en die hij dient in eigenwillige godsdienst. Hij weet daarbij niet dat hij zichzelf koestert en bedriegt voor de eeuwigheid. Nimmer is hij door de poort van de wedergeboorte tot het geestelijke leven ingegaan.

Niet lijdelijk maar actief

'Dood door de misdaden en de zonden', schrijft de apostel. Want die dood is niet lijdelijk, maar actief. De mens heeft nog wel een wil ten kwade, maar geen wil ten goede meer. Dat wordt de ware wedergeborenen door de Heilige Geest wel geleerd. Ze zijn verdorven mensen. Doende de wil des vleses, zijn ze van nature kinderen des toorns, gelijk alle mensen.

In dit nummer

4 Commentaar:
Intimideren of
confronteren

10 Het juiste zicht
op de doop

20 Kan een bok,
een schaap worden?

- 2** Gods grondeloze barmhartigheid
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [26]
- 5** Ds. G.H. Kersten [6]
- 6** Stéfanus, een Pinkstergetuige [4]
- 7** Al deze woorden [26]
- 8** 100 jaar De Saambinder [24]
- 9** Bevindelijk preken [1]
- 11** Prekenboek van ds. Melis op cd
- 12** Boekennieuws
- 13** Jeugdrubriek
- 14** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 15** Kerkdiensten

Het zien op Jezus in Zijn leven [26]

Isaac Ambrosius

Hun vijandige doodsstaat openbaart zich in een brute vijandschap tegen de leer van vrije genade. Maar waar de Heere het wonder der wedergeboorte gaat werken, wordt dit maar al te smartelijk doorleefd. Door de genade Gods worden ze van het vlakke des velds opgeraapt en wedergeboren tot een levende hoop. De levensdaden openbaren zich dan naar buiten. Er komt een innerlijke droefheid over de zonde. De heilige wet wordt door de Heilige Geest gehanteerd. Daardoor leren ze zichzelf kennen als een overtreder van al de geboden Gods.

Tegelijk laat de Heere zien dat de dood wenkt en de eeuwigheid komt. Het is een 'heden zo gij Zijn stem hoort'. Hoe wordt de zonde daar bitter en schandelijk. Er is geen ontkomen meer denkbaar. Ze moeten invallen voor God. Daar gaat de ziel zijn zonde beleven en bewenen. Hoe zullen ze ooit tot God bekeerd worden? Deze gans verslagen zielen, voor wie het van hun zijde niets anders dan de dood is, worden nu door de bediening van het Woord onderwezen.

Daarom komt er ook zo'n bijzondere binding aan de zuivere waarheid en aan Gods ware knechten. Immers, de zintuigen door de Heilige Geest vernieuwd, leren het onderscheid tussen leven en dood verstaan.

De kennis van Jezus

Paulus laat terstond zijn zenders uit Jeruzalem los en hij zoekt de gemeenschap met de discipelen van Christus. Zulke zielen gaan leren dat God rechtvaardig is en zij vloekwaardig zijn. Wat wordt het een wonder als de Heilige Geest de ogen opent voor de weg van vrije genade en de ziel wordt heengeleid naar de kennis van Jezus.

Dan wordt Hij de enige hoop van hun leven en de ziel gaat uit om Hem te mogen bezitten. Al is het waar dat de tijd en de omstandigheden verschillend zijn, toch is het het werk van de Heilige Geest om de ziel geen rust te geven, eer ze in Hem zijn opgelost. Hoe kan het ware Sion daar naar uitzien: 'Ach, dat ik Hem kennen mocht'.

*Barmhartig is de HEER'
en zeer genadig;
Schoon zwaar getergd,
lankmoedig en weldadig;
De HEER' is groot
van goedertierenheid.*

HOOFDSTUK 3

2. Van Christus' aanstelling van de apostelen

5. Het getal dergenen die verkoren zijn; zij waren twaalf. Het is wel waarschijnlijk dat er een bijzondere reden geweest is voor dit getal, zijnde (gelijk sommigen zeggen) op onderscheidene wijze afgebeeld, zoals: in de twaalf patriarchen, in de twaalf waterfonteinen van Elim, in de twaalf kostelijke stenen op de borst van de priesters, in de twaalf stammen Israëls en in de twaalf uren des daags. Christus heeft tot hen gesproken van het zitten op twaalf tronen en van het oordelen van de twaalf geslachten Israëls (Matth. 19:28). Maar het lust mij niet deze dingen nieuwsgierig te verhandelen.

6. Met welk doel zij verkoren zijn: het apostelschap, dat is om gezanten van Christus te zijn tot de kinderen der mensen, om in de wereld her- en derwaarts gezonden te worden en de mensen te bewegen tot de zaligheid. De uitdelers van het Goddelijk Woord hebben te letten op hun zending, zij moeten zich tot zulk een heilig werk niet indringen, eer zij gezonden zijn.

Nu, deze zending is óf ongewoon door een onmiddellijke ingeving en openbaring Gods, die altijd vergezelschap gaat van onmiddellijke en ingestorte gaven. Zo was de staat van de apostelen, of algemeen door oplegging der handen en kerkelijke aanstelling. In dezen wordt mede vereist getrouwheid en bekwaamheid.

Getrouwheid: van een uitdeler wordt geëist dat hij getrouw bevonden wordt, dat hij Christus niet berooft van wat Hij heeft gekocht, namelijk de zielen der mensen, noch de mensen berooft van hun prijs en voordeel, hetwelk is het bloed van Christus; dat hij ook toeziet als een wachter, dat hij spreke als een Godstem, dat hij voede als een herder, dat hij arbeide als een huisverzorger, dat hij aanhoude tijdig en ontijdig, met vermanen, bestraffen, onderwijzen, te doen het werk van een evangelist, en te maken dat men van zijn dienst ten volle verzekerd zij.

Bekwaamheid, om zowel de consciënties der mensen behoorlijk te onderwijzen als om de waarheid te rechter tijd toe te passen in bijzondere omstandigheden, zoals een wijs bouwmeester doet. Ach, wie is tot deze dingen bekwaam (2 Kor. 2:16)?

Dit kan óns leren wat onze plicht is; en dit kan ú leren wat uw gelukzaligheid is.

1. Hier is onze plicht, óns, die Gods dienstknechten zijn. Christus heeft Zijn apostelen gesteld om het Evangelie te prediken. Het woord van Paulus mag het onze zijn: 'Want indien ik het Evangelie verkondig, het is mij geen roem, want de nood is mij opgelegd. En wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig' (1 Kor. 9:16).

2. Hier is úw gelukzaligheid. Christus heeft niet opgericht enig vaststaand heiligdom of een vrijstad voor de mensen om maar derwaarts te lopen om hun zaligheid, maar Hij heeft gezanten gesteld om deze schat de mensen thuis te brengen, waardoor Hij hen nodigt, smeekt, bidt en dwingt om in te komen.

(wordt vervolgd)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Intimideren of confronteren

Waar zijn ze opeens zo bang voor? Waarom zo fel op Siriz en de VBOK? Hoezo, opeens allerlei gedoe over intimidatie bij abortusklinieken? En waarom maakt men zich druk over wat er in de Amerikaanse staat Alabama gebeurt met een striktere abortuswet?

P. Schalk,
Veenendaal

Dat er 30.000 abortussen per jaar uitgevoerd worden in Nederland, dat is voor velen onbekend.

Als door een wesp gestoken, reageert de Tweede Kamer op alles wat lijkt op voorzichtige terugkeer naar de waarde van het leven, ook in de moederschoot. De resolute aanvallen op Siriz en de VBOK staan nog op het netvlies gebrand. Maar ook wordt er keihard gereageerd op berichten over mensen die proberen persoonlijke gesprekken aan te knopen met meisjes en vrouwen die naar de abortuskliniek gaan.

Heel gemakkelijk wordt er gedaan alsof allen die vrouwen bij een abortuskliniek aanspreken aan het intimideren zijn. Wellicht gebeurt dat ook weleens. Niet elke groep die abortus afwijst, werkt op dezelfde wijze. Zo weten we dat in Canada prachtig werk wordt verricht, ondersteund door de stichting Joseba, maar de werkwijze in Canada is heel wat confronterender dan hier in Nederland.

In ieder geval is bekend dat er zeer nauwkeurig gewerkt wordt, onder andere door Schreeuw om leven. Onlangs heeft de directeur van deze organisatie dat in de media op een zorgvuldige wijze verwoord. Hoe dan ook, er wordt heel gemakkelijk

gesproken over intimidatie. Maar het blijkt tevens dat veel mensen niet eens precies weten waar ze over spreken. Dat er bijvoorbeeld 30.000 abortussen per jaar uitgevoerd worden in Nederland, dat is voor velen onbekend. En juist die onbekendheid moet worden doorbroken, soms door te confronteren. Zoals onlangs, gewoon aan tafel.

Leren aan tafel

Aan tafel in de senaat. Ik schuif aan bij een paar mensen van het CDA, de PvdA en D'66. Een van hen moppert over de wetwijziging in Amerika. En we komen in gesprek. Ik besluit om er maar een confronterende opmerking in te gooien: 'Maar wat te denken van Canada waar een kind geaborteerd mag worden tot negen maanden?'

De tafel ontploft. Absoluut ongeloof. Dat is moord, mompelt iemand. Maar anderen geven aan dat dit niet waar kan zijn. Ik pak mijn telefoon erbij, google even op 'Canada abortus' en heb binnen twee seconden een website te pakken, en wel van Christipedia. Helemaal fout, want dat

Christipedia, wat is dat voor een website? Twijfel alom. Zal wel christelijk zijn, op de naam afgaand.

De volgende dag komt er een senator op me af. Hij tikt me op de schouder: 'Je had gelijk, ik heb het nagekeken: tot negen maanden mag abortus in Canada. Onvoorstelbaar!'

In ieder geval was er een schokeffect, en wel zodanig dat in ieder geval iemand nader onderzoek ging doen. Dat leren we dus van dit tafelgesprek.

Confronteren

De vervolgvraag is hoe we nu om moeten gaan met de groeiende weerstand tegen het prolife-standpunt. In ieder geval moeten we niet in onze schulp kruipen. Veel beter is het om duidelijke en onweerlegbare feiten te presenteren. Dat kan erg confronterend zijn, maar het kan helpen om aan het denken te zetten.

Zo is het natuurlijk het eenvoudigst om te zeggen dat abortus niet mag volgens de Bijbelse waarden en normen. Dat moeten we vooral ook blijven uitdragen. Maar het kan ook nuttig zijn om eens aan voorstanders van abortus te vragen: tot hoe lang? En vervolgens: waarom daarna dan niet? Om vervolgens door te praten over wat het verschil is tussen een ongeboren kind en een geboren kind. En welke verschillen er zijn voor dat ongeboren leven. Waarom is het op een bepaald moment wel beschermwaardig en waarom eerder niet?

Ageren

Vervolgens is er nog een andere kwestie als het gaat om intimideren. Dat gebeurt immers vooral omgekeerd. Degenen die vreedzaam protesteren bij een abortuskliniek, die hopelijk met zorgvuldig gekozen woorden proberen duidelijk te maken dat ook het ongeboren leven telt, die worden geïntimideerd. Dat gebeurt in de politiek, maar ook op straat bij hen die voor een rechtvaardige zaak strijden. Misschien moeten we de voorstanders van abortus ook met deze omkering confronteren.

En verder blijft het vooral van belang om vanuit het Bijbels denken tegen abortus te blijven ageren. Laten we blijven spreken over het geschenk van het leven. Laten we blijven pleiten voor het recht van het kind, ook als dat nog niet geboren is. Laten we blijven spreken vanuit Gods Woord, Dat wijs maakt en dat heilzaam is. Juist dat Woord geeft een bewogen hart, met mensen in nood. Zowel met degenen die abortus overwegen als met de kinderen die door niemand beschermd worden.

'Kerkrecht zit niet in je buik'

In zijn eerste jaren als predikant is ds. G.H. Kersten vooral gericht op de eigen gemeenten. Zeker na de Vereniging van 1907 moet hij alle zeilen bijzetten om de eenheid te bewaren en het kerkelijke leven volgens de Dordtse Kerkorde vorm te geven. Daarna richt hij zich op andere zaken die nodig aandacht moeten krijgen.

A. Bolier,
Elspeet

'Een iegelijk deed wat goed was in zijn eigen ogen'. Dat is de samenvatting van het kerkordelijke leven vóór de Vereniging, treffend onderstreept door ds. D.C. Overduin: 'Reglementen? Geef mij maar rijst met krenten!' De Kerkorde ligt in vele consistoriekamers onder een dikke laag stof – áls deze er al ligt. In geval van tuchtzaken wordt slechts geluisterd naar de persoonlijk gekleurde inzichten van gezaghebbende ambtsdragers. De tucht wordt vooral gezien als straf. Het komt zelfs voor dat gecensureerde leden 's zondags in een zogenaamde 'zondaarsbank' te kijk zitten. 'Op de kerkelijke vergaderingen heersen vaak grote moeilijkheden, die niet opgelost worden. We volgen de gewoonten, zonder rekenschap te vragen van onze handelingen', zo schrijft ds. Kersten. 'Kerkrecht staat op papier, dat zit niet in je buik'. Hij pleit dan ook voor liefdevolle zakelijkheid. 'Een wettisch, hardvochtig optreden uit de hoogte verderft zoveel, terwijl de liefderijke vermaning niet nalaat indrukken te geven in de harten van de mensen die u moet behandelen'.

De predikant is er de man niet naar om slechts hoofdschuddend toe te kijken. Hij steekt de handen uit de mouwen en informeert, corrigeert en publiceert voortdurend. Na enige strubbelingen in de eerste jaren, hebben zijn inspanningen uiteindelijk tot meer eenheid, recht en vrede geleid.

Het uitgeven van een kerkelijk blad - De Saambinder - geeft de eenheid nog een extra impuls. Hoewel ds. J. Fraanje het blad als 'een werelds teken' ziet, gaat ds. Kersten onverstoord verder. 'Als ik maar de overtuiging draag, dat wat ik doe,

Ds. G.H. Kersten in de kracht van zijn leven, op de foto met twee van zijn dochters.

voortkomt uit de drang om het goede voor Jeruzalem te zoeken'.

Uitbouw

Het fundament van het kerkverband mag wel zijn gelegd, ds. Kersten weet dat een kerk die geen zending bedrijft nauwelijks het recht heeft om zich kerk te noemen. Daarom is hij verblijd wanneer ds. C. Pieman de Armeense ds. D.J. Benjamin bij hem introduceert. De zwaar beproefde zending vindt in de Rotterdamse pastorie een warm onthaal.

Voortvarend als altijd, probeert ds. Kersten de gemeenten meteen te mobiliseren. Door middel van een zelfgeschreven brochure probeert hij zijn geloofsgenoten tot offervaardigheid te bewegen. Maar

uiteindelijk loopt het door toedoen van ds. Benjamin op niets uit. De zending sluit zich aan bij een ander kerkgenootschap, zodat het smalle zendingswegje doodloopt. Dat is een bittere pil, maar ook een belangrijke levensles: niet alles is te organiseren, en zeker niet in snel tempo.

Stilzitten is geen optie - in het nog jonge kerkverband is veel onontgonnen gebied. Zo is het predikantentekort groot. Ds. Kersten weet dat de wijze waarop predikanten worden aangenomen daar mede debet aan is. Van de uitzondering in de Dordtse Kerkorde is de regel gemaakt. Wie geen singuliere gaven betoont te hebben, kan geen predikant worden. Daarbij komt nog dat de visie van velen is samen te vatten met 'geleerdheid is verkeerdheid'. Kerstens vriend Aart van Bochove noemt onkunde 'uit d'n duivel', maar de meerderheid acht dit van toepassing op een theologische opleiding. Ds. Kersten weet dat de gereformeerde vaders gepleit hebben voor gedegen studie. Voor het kerkverband acht hij dit ook hoogst noodzakelijk. Er wordt soms indrukwekkend gepreikt, zonder dat het Woord recht spreekt.

Tevens dient zich een arbeidsveld buiten de kerk aan: de politiek. Wereldmijding is binnen het in zichzelf gekeerde kerkverband aan de orde van de dag. Maar de predikant ervaart schuld over de lijdelijke houding ten opzichte van zending, politiek en onderwijs. Het land is in verval, omdat 'wij niet deden wat wij geroepen waren te doen. De wereld kreeg de overhand en de kerk ging ten onder'.

In de doorgevoerde veranderingen van de Grondwet ziet hij mogelijkheden voor zijn volksdeel, zowel met betrekking tot de politiek als tot het onderwijs.

Ds. Kersten is ervan overtuigd dat het gebrek aan theologische opleiding, politieke visie en goed onderwijs het reformato- risch volksdeel uiteindelijk zal opbreken. In de volgende drie afleveringen zullen we nagaan hoe hij zich hiervoor heeft ingezet.

(wordt vervolgd)

De rede van Stéfanus

‘En hij zeide: Gij mannen broeders en vaders, hoort toe’

Handelingen 7:2a

De rechtszitting begint. De hogepriester - misschien is het nog steeds Annas (Hand. 4:6a) - neemt als eerste het woord. Hij is de preses.

De wet is hun afgod en de tempel is hun trots.

J. van 't Hul,
Lieren

Of de ingebrachte beschuldigingen van Godslastering tegen Stéfanus waar zijn. Dat is zijn vraag: ‘Zijn dan deze dingen alzo?’ (Hand. 7:1b). ‘En hij zeide: Gij mannen broeders en vaders. Hoort toe’ (Hand. 7:2a). Wat een pastorale toon, wat een vriendelijke en aangename woorden. Korte tijd later gebruikt Paulus tegenover de Joden ongeveer dezelfde woorden: ‘Mannen broeders en vaders, hoort mijn verantwoording...’ (Hand. 22:1a).

Ook Stéfanus spreekt de Raad, die het doodvonnis voor hem al klaar heeft, respectvol aan met: ‘Gij mannen broeders en vaders!’ Om het ambt dat ze bekleden acht hij hen dubbele eer waardig: mannen broeders en vaders. De vijandschap komt niet bij hem vandaan.

Stéfanus mag uitleggen of ‘deze dingen alzo’ zijn, of het waar is wat de beschuldigers tegen hem inbrengen. Maar hij gaat zichzelf niet verdedigen. In de lange rede die nu volgt, heeft hij het niet één keer over zichzelf. Nergens staat het woordje ‘ik’. Hij

Stéfanus, de diaken, wordt hier Stéfanus, de apologeet, de verdediger van het geloof en de trouwe getuige. Hij is een man die machtig is in de Schriften.

gaat verkondigen wat God gedaan heeft, gaat Hem roemen in Zijn liefde, wijsheid en almacht.

Historisch overzicht

Zijn redevoering bevat een uitvoerig historisch overzicht van de geschiedenis van het Joodse volk en van Gods bemoeienis met hen. Stéfanus, de diaken, wordt hier Stéfanus, de apologeet, de verdediger van het geloof en de trouwe getuige. Hij is een man die machtig is in de Schriften. Geheel onvoorbereid wijst hij er op hoe ‘de God der heerlijkheid’ in Mesopotamië verschenen was aan Abraham (‘onze

vader’, ze hebben dus een gezamenlijke voorvader), en hem had bevolen te gaan naar het land dat God hem wijzen zou. Dan noemt Stéfanus namen van de patriarchen Izak en Jakob en vertelt hij dat Jozef naar Egypte werd verkocht en daar gesteld werd tot onderkoning. Daarna had Mozes het volk uit het diensthuis uitgeleid. Tijdens de woestijnreis was het gouden kalf gemaakt, evenals de tabernakel. Het was Jozua geweest, zo spreekt Stéfanus, die het volk gebracht had in het beloofde land, waar Sálomo voor God een tempel had gebouwd, hoewel God niet woont in een huis door mensenhanden gemaakt. Hier citeert hij uit de profetie van Jesaja: ‘Alzo zegt de Heere: De hemel is Mijn troon en de aarde is de voetbank Mijner voeten; waar zou dat huis zijn, dat gijlieden Mij zoudt bouwen?’ (Jes. 66:1).

Liefde en liefdeloos

Wat wil Stéfanus nu met dit alles zeggen? Dit, dat in de geschiedenis van het Joodse volk de Heere hen altijd trouwelijk had geleid, grotelijks bevoorrecht en dagelijks begenadigd, maar ook hoe Israël zulk een grote liefde altijd met liefdeloosheid had beantwoord. Onverschrokken legt hij als een ambassadeur de volkszonde bloot: Hoeveel wonderen had de Heere aan dit volk gedaan, maar van dat volk gold altijd weer: ‘Gij wederstaat altijd den Heiligen Geest’. Deze Geest heeft alle eeuwen door arbeid aan dit volk ten koste gelegd, om het te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, om het de ogen te openen voor de heerlijkheid van de komende Christus, maar het volk heeft deze stem gesmoord en de Geestes bedroefd.

Waarschijnlijk had Stéfanus zijn rede willen uitbreiden tot in het Nieuwe Testament toe, om Hem te verkondigen, Die gekomen was om de wet van Mozes te vervullen. Maar opeens is hij al bij de toepassing. Zijn stem schiet uit: ‘Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest; gelijk uw vaders, alzo ook gij’ (Hand. 7:51). Midden in zijn rede plaatst Stéfanus zijn aanklagers in de beklagdenbank, noemt hij hen halsstarrig en ongelovig. Gij hebt, zegt hij vol vuurvonkend verwijt, bloed aan uw handen, want: ‘Wien van de profeten hebben uw vaders niet vervolgd? En zij hebben gedood degenen die tevoren verkondigd hebben de komst des Rechtaardigen, van Welken gijlieden nu verraders en moorders geworden zijt’ (Hand. 7:52). U heeft de Messias, de Christus der Schriften, Die in de volheid des tijds gekomen was, overgeleverd aan Pilatus om ge-

kruisigd te worden! Wat een ontdekkend woord. Er volgen nog enkele woorden die een los aanhangsel schijnen te zijn, maar niets minder is het geval. Deze laatste woorden zijn voor de Joden nog het meest pijnlijk: 'Gij, die de wet ontvangen hebt door bestellingen der engelen, en hebt ze niet gehouden' (Hand 7:52). Wat Stéfanus hier doet, is naar het advies van Paulus: 'Daarom, bestraf hen scherpelijk, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof' (Titus 1:13). Maar deze eerlijke

woorden vallen diep in het vrome vlees. Dat zij Jezus van Názareth hadden gedood, ervaren zij niet als een schuld. De Nazaréner laat hen koud. Maar de wet is hun afgod en de tempel is hun trots. Het is als een zweeps slag in hun aangezicht dat Stéfanus -die zichzelf voor lastering van de wet hebben aangeklaagd- hén van wetsverkrachting beschuldigt. Nota bene!

Geduld!

Abrupt breekt de preek van Stéfanus af.

Heftig wordt hij in de rede gevallen. Zijn laatste ogenblikken zijn geteld. Zijn leven ligt op de punt van een zwaard. De doodgraver is al onderweg. 'Moest dit alles aflopen zonder de verkondiging van Jezus als de Zone Gods en de waarachtige Messias? Geduld! Straks zal hij de naam Jezus zelf noemen als de heerlijke kroon op zijn rede' (Da Costa).

(wordt vervolgd)

RUBRIEK AL DEZE WOORDEN [26]

Het zal je wél gaan

De laatste keer over het vijfde gebod. Nu vanuit de 'ondergeschikten' gezien. Dat zijn dus degenen die aan het gezag onderworpen zijn. In ieder geval behoren te zijn.

In het Oude Testament klinkt de belofte bij dit gebod heel concreet: bij gehoorzaamheid wacht je een plaats in het beloofde land. Bij ongehoorzaamheid zal dat niet het geval zijn. Een plekje in het beloofde land was een zegen van de God van Abraham. Het was zelfs een heenwijzing naar een plaats bij Jehova. Ja, zelfs dat je uitzicht mag hebben op de erfenis in het Kanaän hierboven. Het concrete van een lang leven in het land der belofte hing ten nauwste samen met het mogen 'ontmoeten' van de Messias en het delen in de gunst des HEEREN.

Wezenlijk is dat in het Nieuwe Testament niet anders. Het gaat om zegen, om de Heere méé hebben. Dat kan in een lang leven op de aarde. Onder de zegenende handen van de God van Jakob te mogen leven. Wanneer het echter strekt tot Gods eer en het beter is voor de betreffende persoon, kan het ook zijn: eeuwig

zalig in de rust gebracht te worden, die er overblijft voor het volk van God (Hebr. 4:9). Wanneer de Heere dat beter acht in Zijn ondoorgroendelijke wijsheid. Want Gods zegen, beloofd in het vijfde gebod, is niet slechts gebonden aan de aarde. Maar deze zegen bedoelt het totale welzijn, voor lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid, verbonden aan de Rustaanbrenger.

Door Zijn gehoorzaamheid en Zijn verdiensten wacht de erfenis voor de wettige erfgenamen. Hij Zelf heeft daarom gehoorzaamheid geleerd, tot in de dood des kruises. Als twaalfjarige beleed Hij al Zijn levensdevies: 'Wist gij niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?' Hij is altijd bezig in alles wat van Zijn Vader is. Zoals 's Vaders werk, tegenwoordigheid, inzetten, woorden, geboden en... gegevenen. 'Ik moet zijn...!', dat is altijd tegenwoordige tijd. Van ganser harte is Hij gehoorzaam! Dit Kind had op aarde geen thuis, maar wel een Vader, Wiens Oppergezag Hij als Borg van Sion volmaakt eerbiedigt. In de diepste diepten bleef het: 'Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede...! En daarom was Hij Zijn moeder en pleegvader onderdanig. 'Onderdanig' is daarom toch geen ouderwets woord? Het is wezenlijk de vrucht van Zijn genade en Geest. Zelfs al werd Hij door Zijn

eigen moeder onterecht beschuldigd van de overtreding van het vijfde gebod. Hij heeft gehoorzaamheid geleerd. Maar daarom kan Zijn Geest ook ons gehoorzaamheid léren. Een zondige moeder, een niet-eigen pleegvader Jozef, goddeloze kerkelijke gezagsdragers, een onrechtvaardige politieke overheid. En ga maar door...

Het is duidelijk dat Hij niet gekomen is om Gods gebod te ontbinden, maar om dat te vervullen. Daarom schrijft Zijn Geest deze goede wetswoorden in het hart.

Heilig, rechtvaardig en goed is en blijft de wet Gods. Wat de ménsen er ook van maken... Gehoorzaamheid moet geléerd worden, op Jezus' school. Zelfverloochening is een genadegave. Om voortdurend te bidden: 'Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde'. Boven in de hemel, allemaal géhoorzaamheid. En hoe pijnlijk: hier beneden op de aarde allemaal óngehoorzaamheid. Te beginnen in ons eigen hart en leven. Met alle onrust en ongenoegen van dien. Vandaar het gebod van Góds gezag. Dat is bedoeld tot ons persoonlijk en gezamenlijk welzijn. Voel je wat de Heere van je vraagt? Waarom Hij dat van je vraagt? En wanneer het je werkelijk wél zal gaan?

v. A.

TIEN GEBODEN VOOR ONS

'Mijn eerste maandloon'

Over collecten is veel geschreven in *De Saambinder*, in artikelen over kerkrecht en over de eredienst. Heel vaak ging het ook om collecten voor een bepaald doel die vriendelijk doch dringend onder de aandacht gebracht werden.

A. Bel,
Vlaardingen

Met name als het om de Theologische School ging, trok ds. G.H. Kersten alle registers open. Maar ook als het bijvoorbeeld om de Emerituskas ging, legde hij de kerkenraden het vuur na aan de schenen. Bijvoorbeeld in *De Saambinder* van 8 september 1932: 'Alle kerkenraden hebben een circulaire ontvangen met verzoek te willen collecteren. Sommige gemeenten zijn echter zeer traag, en laten tot nog toe niets van zich horen. Dat ligt aan de kerkenraad. Waarom maakt de kerkenraad niet bekend dat aanstaande zondag een collecte zal gehouden worden voor de rustende predikanten en hun weduwen? Kerkenraden, u die de leraren dringt zolang zij nog kunnen om boven vermogen te arbeiden, is het u te veel uw voorgangers te gedenken als zij niet meer kunnen? Is dat vrucht van de oefening der gemeenschap der heiligen? Wij moesten beschaamd zijn over onze laksheid.'

Rome

Collecteren heeft alles te maken met de

eredienst. Maar je hebt ook collectanten die huis aan huis aanbellen. Tegen die collecten waarschuwde ds. Kersten in *De Saambinder* van 8 januari 1931. Waar had hij het helemaal niet op? Als Rome langs de deuren ging. In een krant had hij gelezen over een collecte die bestemd was 'voor de arme weezen van Scheveningsche visschers'. 'En wie waren nu die arme weezen? Het was Rome! Rechtstreeks werd het geld bestemd voor een roomsche parochie. Maar weet u, die parochie zorgt voor Scheveningsche weezen en dus zullen misschien ook de arme visschersweezen wel wat krijgen. Onnoodig te zeggen..., zulk collecteren is misleidend. Bij protestanten wordt geld losgemaakt voor Rome!'

Hengelstokken

Over collecteren tijdens de dienst of na afloop van de dienst werd verschillend gedacht. Ds. K. de Gier schreef hierover in *De Saambinder* van 4 augustus 1966. Onze vaders gaven de voorkeur aan collecteren bij de uitgang, maar Voetius vond collecteren tijdens de dienst beter. Dan werd niemand overgeslagen en het bracht meer

op. Kennelijk had de collecte bij de uitgang in de tijd van Voetius een meer vrijblijvend karakter.

'In Zeeland is het van ouds gewoonte gebleven bij de uitgang te collecteren, omdat men daar meende dat het vrijwilligheidsbeginsel hierdoor bij jong en oud werd aangekweekt en het bezwaar van stoornis tijdens de dienst werd weggenomen. In Holland sprak het liturgisch beginsel meer mee. Men vond dat dit beginsel meer tot zijn recht kwam wanneer de collecte tijdens de dienst gedaan werd. De offerande der gemeente, uit dankbaarheid aan de Heere gebracht, mocht geen staart zijn, maar had recht op een plaats in de eredienst. Toen er nog met de hengel gecollecteerd werd en de predikant dadelijk na het zingen met de preek moest beginnen, was het inderdaad voor de predikant een hinderlijk gezicht om vanaf de kansel de hengels door de kerk te zien zwaaien. Nu tegenwoordig de hengelstokken vervangen zijn door rondgeefzakjes is dit bezwaar verdwenen en is het het meest stichtelijk dat na het gezang van de gemeente het orgel zacht blijft doorspelen totdat alle diakenen hun plaats in de bank hebben ingenomen.'

In de laatste zin valt het woord 'zacht' op. Kennelijk vond ds. De Gier het nodig dit te zeggen, want hij was iemand die geen woord te veel of te weinig zei.

'Bij het collecteren tijdens de dienst gaat als regel de collecte voor de kerk vooraf aan die voor de diaconie', zo schreef ds. De Gier verder. In veel gemeenten zal het wel andersom zijn. Maar in Den Haag gingen dus eerst twee zakjes rond met een K erop en dan volgde een zakje met een D. Een zoon zei eens: 'Ik dacht vroeger dat het eerste zakje voor mijn vader was, het tweede voor de kerk en het derde voor mijn moeder. Klaas - Kerk - Dora.'

Stil

In Rotterdam-Zuid is het eens gebeurd dat de diakenen tijdens het tellen van de collecten een envelop aantroffen. Dat gebeurde wel meer, dan zat er geld voor een speciaal doel in. Er zat in die envelop vrij veel geld. Maar toen een van de diakenen voorlas wat er in het begeleidende briefje stond, werd het stil in de consistorie. 'Spreek 3 vers 9: Vereer den HEERE van uw goed, en van de eerstelingen van al uw inkomst. Mijn eerste maandloon. Kerk en zending beide de helft.'

(wordt vervolgd)

Bevindelijk preken [1]

Op 23 mei 2019 heeft Arie van der Knijff, lid van de gemeente van Bodegraven, zijn proefschrift verdedigd in Amsterdam. De titel van het proefschrift luidt: 'Bevindelijk preken – Een empirisch-homiletisch onderzoek naar bevinding in de prediking binnen de Gereformeerde Gemeenten'.

ds. J.J. van Eckeveld,
Zeist

Het proefschrift handelt over bevinding in de prediking binnen de Gereformeerde Gemeenten. Het is eerlijk gezegd nooit bij mij opgekomen dat dit een onderwerp voor een dissertatie zou kunnen zijn. Maar het is gebleken dat dit mogelijk is.

Waarom heeft de promovendus dit uitvoerige en grondige onderzoek tot stand gebracht? In een interview met René Heij van het Reformatorische Dagblad heeft hij het volgende gezegd: 'Ik wil niet alleen dingen weten, maar ze ook begrijpen. Ik wilde erachter zien te komen wat bevinding nu precies is. Die behoefte aan begrijpen heeft er wellicht mee te maken dat ik het syndroom van Asperger heb. Al had ik niet alleen maar een cognitief motief; ik was ook pastoraal gedreven. Ik kom namelijk regelmatig mensen tegen die worstelen met de vraag of ze die bevindelijke geloofsbeleving nu wel of niet hebben'. Daarom wilde Van der Knijff duidelijk beschrijven wat bevinding is in de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking zoals die gevonden wordt binnen de Gereformeerde Gemeenten.

Teer en diep

Is het wel mogelijk om een wetenschappelijk proefschrift te schrijven over een tere en diep persoonlijke zaak als de bevinding des geloofs in het hart van Gods kinderen? Van der Knijff is van oordeel dat

dit zeker mogelijk is. Hij spreekt over een 'wetenschappelijke geloofsanalyse'. Persoonlijk komt een dergelijke formulering mij moeilijk over. Kunnen we de bevinding der heiligen, zoals dat in een bevindelijke prediking naar voren komt, wel leggen op een wetenschappelijke snijtafel?

Omdat de promovendus wel aanvoelt dat het moeilijk is een volledig objectieve houding in te nemen bij het onderzoek van bevindelijke preken, heeft hij gekozen voor 'transparante subjectiviteit'. Op die manier wil hij duidelijk maken waarop de resultaten van zijn onderzoek gebaseerd zijn. Meer dan zestig preken heeft hij onderzocht. Waarom gedrukte preken? Omdat die, naar zijn inzicht, controleerbaar zijn. Ieder kan de preken ook zelf ter hand nemen. Het notenapparaat is voor iedere lezer te raadplegen.

Naar zijn oordeel zijn de preken die hij onderzocht representatief voor de gemeenten. Het kennismaken van het notenapparaat maakt duidelijk dat hij preken gekozen heeft vanuit het geheel van de Gereformeerde Gemeenten.

Al lezend in het proefschrift ben ik tot het oordeel gekomen, dat hij eerlijk weergeeft waar het in de desbetreffende preek om gaat.

Zijn er geen verschillen tussen de onderzochte preken? Van der Knijff is van oordeel dat het verschil vooral te vinden is in de verwoording, maar als het gaat om

de wezenlijke inhoud, dan vindt men in de preken steeds weer dezelfde 'patronen', zoals het door hem onder woorden wordt gebracht. Zo'n patroon vindt hij in de weergave van de 'geloofsweg'. Het bevindelijke patroon is de benadering van de tekst vanuit het hart, vanuit de geloofsbeleving. De preken zijn gericht op een toepassing voor het hart, voor het persoonlijk leven. Als ik dit op mij aan laat komen, dan heb ik moeite met termen als 'patroon' of 'model'. Is dit niet een wereldse en rationele weergave van de onuitsprekelijke rijkdom van het Woord Gods, zowel in het ontdekken- als in het vertroostende? Als men de drie stukken, ellende, verlossing en dankbaarheid een patroon wil noemen, dan is dat een Goddelijk patroon, waarbij al onze patronen verbranden moeten.

Voor Zijn rechterstoel

Overigens, dat de prediking gericht is op het hart en dat de geloofsbeleving daardoor wordt gestempeld, daarin wil ik de promovendus van harte bijvallen. Juist daarom is de prediking van het allerhoogste belang. Iedere dienaar des Woords moet zich er steeds weer van bewust zijn dat hij eenmaal met zijn hoorders zal staan voor Gods rechterstoel. Zijn wij als dienaren des Woords getrouw geweest? Is de wet in zijn ontdekkende kracht in de prediking aan de gemeente voorgesteld? Is de rijkdom van Gods genade en de onuitsprekelijke gevarieerdheid van het Woord Gods aan de orde gekomen? Als we eens zullen staan voor Gods rechterstoel, en daar zullen we staan met onze hoorders, zijn we dan getrouw geweest? Het zou goed zijn als we als dienaren des Woord vanuit dat besef kennis zouden nemen van dit proefschrift. Als het Woord gepredikt wordt, dan zijn we voor Gods aangezicht, zowel op de preekstoel als eronder. Ook als dienaar des Woords zullen we onze preken steeds weer kritisch moeten bezien in het licht van Gods Woord. Altijd weer zullen we hebben te vragen om de leiding door Woord en Geest.

(wordt vervolgd)

Het juiste zicht op de doop

ds. A.P. Baaijens,
Aagtekerke

We leven in een tijd waarin er veel verwarring is over het juiste, Bijbelse verstaan van de Heilige Doop. Hebben wij het juiste zicht op de doop?

Weten we wat het betekent dat we gedoopt zijn? Wat zeggen we als iemand bijvoorbeeld aangeeft dat de Heere in de doop aan alle gedoopte kinderen vergeving van hun zonden en het eeuwige leven belooft? Of dat we alle kleine kinderen voor gelovig mogen houden - naar het oordeel van de liefde - totdat het tegendeel blijkt? Of als een als kind gedoopte jongeman kiest voor de geloofsdooop, want, zo zegt hij: 'De laatste maanden heeft de Heilige Geest meerdere keren op mijn hart gelegd dat ik mij mag laten dopen en ik wil nu op die uitnodiging ingaan' (blz. 116). Hebben we dan een gefundeerd antwoord op grond van Gods Woord?

In onze tijd nemen de kennis en het gezag van het Woord en de belijdenis af en wordt veel waarde gehecht aan wat ik voel en ervaar. Dat heeft helaas ook gevolgen voor hoe we over (over)dopen denken.

Het is daarom een goede gedachte geweest van uitgeverij Den Hertog om in samenwerking met het deputaatschap Kerk, Gezin, Jeugd en Onderwijs (KGJO) een uitgave het licht te doen zien over de

betekenis van de Heilige Doop. Blijvende aandacht hiervoor blijkt in de praktijk nodig. Bij alle goede uitgaven die er in het verleden zijn verschenen.

Verschillende predikanten vanuit onze gemeenten hebben een bijdrage geleverd. Eenvoudig en duidelijk worden de belangrijkste zaken rondom de doop vanuit Gods Woord in elf hoofdstukken beschreven. Daarbij wordt heel veel aangereikt om over na te denken. Het is met name bedoeld voor jongvolwassenen en (groot) ouders. Dit boekje wensen we in ieder gezin. Het is een mogelijke suggestie om als kerkenraad bij de geboorte van een kindje dit boek cadeau te geven. Laten ouders er kennis van nemen en er met elkaar en met hun kinderen over spreken. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met gespreksvragen, waardoor handvatten worden gegeven voor diepere doordenking van wat aan de orde geweest is.

Het boek begint met het grote voorrecht van geboorte in een christelijk gezin. 'Een kind dat geboren wordt in een christelijk gezin, komt in aanraking met Gods Woord, waarin de Heere Zich openbaart als de

God van het verbond. Geboren worden in een christelijk gezin, is bepalend voor heel de opvoeding die het kind krijgt' (blz. 9). God maakt onderscheid waar het niet is! De visie op de doop in de geschiedenis komt in het volgende hoofdstuk aan de orde. Het derde hoofdstuk gaat in op de bekende zin in het doopformulier: 'Dewijl dan nu de Doop in de plaats der besnijdenis gekomen is, zo zal men de kinderen, als erfgenamen van het Rijk Gods en van Zijn verbond, dopen'. Hoofdstuk 4 is een belangrijk hoofdstuk waarin gesproken wordt over doop en verbond. Daarin wordt o.a. ingegaan op het wezen en de bediening van het genadeverbond. In hoofdstuk 5 gaat het heel specifiek over de kinderdoop. 'De grond voor de kinderdoop is niet de uitverkiezing, het veronderstelde geloof of de wedergeboorte, maar het genadeverbond' (blz. 62). In hoofdstuk 6 lezen we over het grote voorrecht van de doop: de Woorden Gods zijn ons toebetrouwd; we zijn afgezonderd door de Heere. Als het goed is, zijn we daardoor ook (her)kenbaar. Bevoorrecht is echter nog geen begenadiging. Wij en onze kinderen moeten door wedergeboorte Christus ingelijfd zijn. In hoofdstuk 7 wordt het doopformulier op een eenvoudige manier in hoofdlijnen uitgelegd. Het is van groot belang dat en hoe we het formulier lezen om het juiste zicht te hebben op de doop en de betekenis ervan! Laat daarom het onderwijs uit het formulier zelf onder ons alle nadruk krijgen en houden. Aansluitend volgt een hoofdstuk waarin de doopvragen worden besproken. Het is niet om het even hoe wij ons kind zien en wat wij bij het doopvont met ons ja-woord daarvan belijden en beloven. De drie laatste hoofdstukken gaan over de volwassendoop, de geloofsdooop en over 'doop-belijdenis-avondmaal'. Er komen veel vragen over deze zaken aan de orde die (kunnen) leven bij (jonge) mensen. We sluiten af met een enkel citaat: 'In de Doop laat de Heere zien dat niet een mens, maar Hij Zelf Zijn verbond wil en uitwerking geeft. 'Het zaad zal Hem dienen; het zal den Heere aangeschreven worden tot in geslachten'. Deze beloften van het genadeverbond geven de Kerk moed. (...) De Heere wil gebeden zijn opdat Hij Zijn werk zal doen, juist in de lijn van de geslachten. Door de Geest der gebeden en der genade. Tot roem van Zijn Naam' (blz. 49).

N.a.v. "Ziedaar water. De betekenis van de Heilige Doop", ds. J. van Laar (red), uitg. Den Hertog, Houten; 135 blz.; € 9,90.

Prekenboek van ds. Melis op cd

De Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (CBB) is een gespecialiseerde bibliotheek die vanuit een christelijke levensbeschouwing lectuur ter beschikking stelt aan mensen met een leesbeperking. Recent is aan de bibliotheek toegevoegd het boek "Uw God mijn God", van wijlen ds. P. Melis, een boek met Bijbellezingen over het boek Ruth.

Het boek is ingesproken door Derk-Jan Roestenburg (44), docent aan de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn en lid van de gereformeerde gemeente te Ermelo, de voorlaatste gemeente van ds. Melis. Enkele vragen aan Roestenburg.

Wat is uw persoonlijke betrokkenheid bij het werk van de CBB?

'Ik maak zelf al een paar jaar gebruik van luisterboeken. Sinds 2017 ben ik voor de CBB actief als inlezer, onder andere van verschillende landelijke kerkbladen die op cd worden gezet. Die worden wekelijks verstuurd aan men-

sen die een abonnement hebben op de bibliotheekservice "Passend lezen".

Als gemeentelid in Ermelo heeft u de twaalf preken van ds. Melis over Ruth gehoord.

'En ik heb daar zó van genoten dat ik dacht: Dit moet ook beschikbaar zijn voor onze blinde medemens. Ds. Melis wist uit de overbekende stof van dit Bijbelboek steeds weer nieuwe dingen op te diepen en die toe te passen op het leven van Gods kinderen. In die preken had hij een woord voor onbekeerden en de bekeerden kregen voedsel en onderwijs.

Samen met ouderling A.C. Duijhuizen was ik in 2017 al betrokken geweest bij

de redactie van dit prekenboek, dus deze stof was voor mij in dubbel opzicht niet nieuw. Ik kan er soms nog een beetje naar terug verlangen.'

Komt er een volgend ingesproken prekenboek?

'De CBB heeft gevraagd om het boek "Leer ons bidden" (uitg. Den Hertog) van ds. A.T. Huijser in te spreken. Daar ben ik nu mee begonnen.'

Hoe zwaar is het om blind of slechtziend te zijn?

'Allereerst: blinde mensen hoeven niet meewarig te worden bejegend. Ze hebben een handicap, maar hebben weer andere vaardigheden. Maar wie niet lezen kan, mist wel veel, mist vooral de mogelijkheid om het Woord van God te lezen. Daarom is het goed dat de CBB voor christelijke blinden waardevolle lectuur toegankelijk maakt. Een leesbeperking mag geen belemmering zijn om kennis te nemen van stichtelijke lectuur.'

Het ingesproken boek "Uw God mijn God" is tegen dezelfde verkoopprijs beschikbaar als het gewone boek (€ 14,95) en is te bestellen bij de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden: (0341) 565499 of info@cbb.nl

Gij zijt Mijn knecht, u heb Ik uitverkoren en heb u niet verworpen.

Jesaja 41:9

Wat is Gods volk toch een beweldadigd volk. O, konden zij het altijd maar zien en geloven. Wat zou hun leven anders zijn. Hun leven zou meer tot ere Gods zijn. De hemel zou meer in hun hart zijn, maar nu is het vaak een hel. Het ontbreekt Gods kinderen zo vaak aan geloof, licht en vertrouwen. Wat worden ze vaak geslingerd door de kracht van het ongelooft. En al zijn onze ogen nog niet uitgestoken, zoals bij Simson, maar toch zien we de meeste tijd alles zo verkeerd. Bij ons is het helaas zo vaak: de weg des Heeren is niet recht. Wij moeten met Paulus van God gegrepen

zijn, zoals hij daarvan spreekt in Filippenzen 3: 'Niet dat ik het alrede gekregen heb of alrede volmaakt ben; maar ik jaag daar naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.' Pas dan zullen wij ook zelf kunnen grijpen. En ook daartoe moeten wij in de praktijk van ons leven maar telkens genade krijgen. Wij moeten maar steeds leren dat wij met onze handen overal af moeten blijven.

Tot de beproeving van het ware geloof, in alle wegen en omstandigheden, is God de Heilige Geest zo noodzakelijk. Wij hebben voorkomende, bijblijvende en achtervol-

gende genade nodig. Wij zijn en blijven in alles steil en diep afhankelijk van de invloed van de Goddelijke genade. Doch ondanks dit alles, Gods volk ligt toch voor Zijn rekening. Het mag zich door Zijn hand laten leiden. Gods hand is een almachtige hand. Door die hand wordt onze tegenstand gebroken. De Heere brengt de Zijnen waar Hij ze hebben wil. Hij roept Zijn volk toe: 'Vrees niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid.'

ds. W.C. Lamain

EEN STEM UIT HET VERLEDEN

Boekennieuws

"Helder en klaar" (deel 1), Evert Barten; uitg. Den Hertog, Houten; 188 pag.; € 20,90

Helder en klaar

Wat ligt er veel geestelijk goud uit voorgaande eeuwen op de boekenplanken. De zogenaamde 'oude schrijvers' hebben ons een grote schat nagelaten. Om deze schat toegankelijk te houden voor een breder publiek is het soms nodig, zoals een onzer predikanten sprak, om het goud wat op te poetsen, zodat het weer gaat glanzen. We zien dat de laatste jaren bijvoorbeeld in de hertalingen van Comrie, en ook in de boeken van Evert Barten.

Opnieuw heeft Barten een boek toegevoegd aan zijn groeiende oeuvre. In vorige boeken heeft hij bekende werken van Ambrosius, Luther, Augustinus, Calvijn en Boston voor het voetlicht gehaald en nu is hij begonnen aan een bekend boek van Wilhelmus à Brakel: "De Redelijke Godsdienst". De omvang van het oorspronkelijke boek is indrukwekkend. Nu is het uitgegeven in vier delen van samen 2000 bladzijden. Voor ons ligt nu het eerste deel van Barten, dat samenloopt met het huidige deel 1A. Andere delen zullen volgen.

Dit monumentale werk van W. à Brakel werd wel een populaire dogmatiek genoemd, die 'ieder huisgezin behoort te bezitten'. Het werk was door de eeuwen heen zeer geliefd, omdat het niet alleen maar droge dogmatiek was, maar ook zoveel bood in de uitwerking naar het persoonlijke, bevindelijke leven.

Terecht spreekt de schrijver van een worsteling. Als 500 bladzijden moeten worden samengevat in 188 bladzijden, moeten

er immers keuzes gemaakt worden. En dan blijft er altijd de vraag: waarom deze keuze. Ook is er de worsteling om de boodschap te vereenvoudigen, zonder de inhoud aan te tasten. Het resultaat mag er zijn.

Met dit boek wordt een brug geslagen naar jongeren, maar ook naar ouderen. De heldere samenvatting is op zich al leerzaam en nuttig. Misschien leidt het ook naar het oorspronkelijke werk. Dit nieuwe boek van Evert Barten is bovendien zeer geschikt voor gebruik door jeugdverenigingen en studieverenigingen. We sluiten af met een opmerking van Brakel zelf:

'Met blijde bereidwilligheid grijp ik deze gelegenheid aan om ook nog lang na mijn dood te prediken en dat voor heel Nederland'. Dat is, ook met dit boek van Barten, bewaarheid geworden.

F. van Toor, Apeldoorn

"Licht voor mijn pad," ds. A. Moerkerken e.a.; uitg. Den Hertog, Houten; 380 blz.; € 20,90.

Licht voor mijn pad

Opnieuw is een dagboek verschenen bij uitgeverij Den Hertog. Bij een eerste oogopslag lijkt het te gaan om een dagboek, geschreven door ds. A. Moerkerken, maar bij een nauwkeurige beoordeling blijkt dat ook andere predikanten hieraan hebben meegewerkt. Elke predikant neemt één maand voor zijn rekening, waarbij ds. Moerkerken ook de feestdagen behandelt.

Bij elk dagboekstukje is een Bijbelgedeelte vermeld, alsmede het tekstgedeelte dat wordt behandeld. Een te zingen psalm ontbreekt, wat op zich jammer is, zeker als het dagboek als gezin wordt gelezen.

De meeste predikanten behandelen tekstgedeelten uit één Bijbelboek. Uitzonderingen zijn de perioden rond de heilsfeiten, die vanuit verschillende Bijbelboeken worden belicht.

Het aansprekende in dit dagboek is dat de dagboekstukjes veelal niet beperkt zijn tot een algemene beschrijving van het te behandelen tekstgedeelte, maar dat wezenlijke levensvragen aan het hart van de lezer worden gelegd. Een voorbeeld hiervan is de behandeling van Jeremia 23:6: 'En dit zal Zijn Naam zijn, waarmee men Hem zal noemen: De HEERE onze Gerechtigheid'. Duidelijk wordt uitgelegd wat gerechtigheid betekent, namelijk dat de Heere nooit meer toornen of schelden zal. Maar ook dat

die gerechtigheid niet bij onszelf ligt, maar alleen door een oprecht geloof in Hem van Wie Jeremia hier profeteert: Christus, onze Gerechtigheid. Is die Gerechtigheid als enige grond om zonder verschrikken God te kunnen ontmoeten, reeds in ons leven gelegd?

Het taalgebruik in dit dagboek is eenvoudig. Er worden niet alleen bekende Bijbelgedeelten behandeld, maar ook meer de onbekende, bijvoorbeeld Jeremia, de tweede brief van Petrus, Amos en gedeelten uit het zevende hoofdstuk van de Openbaring aan Johannes. Zo draagt dit dagboek ook bij aan een vergroting van onze Bijbelkennis. Genoeg reden om dit dagboek ter hand te nemen, waarbij het onze bede is dat de Heere de inhoud wil zegenen aan ons hart.

ds. J.B. Huisman, Ermelo

Kruispunt

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Iedere dag passeer jij heel wat kruispunten als je op weg bent naar school of naar huis. Het is altijd goed uitkijken op een kruispunt, zeker als er geen verkeerslichten staan. Hopelijk doe je dat ook! Kenmerkend van een kruispunt is dat je daar de gelegenheid hebt om verschillende kanten op te gaan.

Je komt kruispunten iedere dag dus letterlijk tegen. Maar jouw leven is ook vol van kruispunten. Het zijn momenten in je leven waar je iets moet besluiten, momenten dat je keuzes moet maken. Wellicht passeerde je onlangs wel zo'n kruispunt. Je stond voor de keuze: welke opleiding moet ik na het behalen van mijn diploma gaan doen? Of je moest beslui-

ten: kan ik wel vrienden blijven met die jongens en meiden die heel andere ideeën hebben dan ik? Andere voorbeelden kun je zelf wel verzinnen.

De vraag is wel: wat doe je als je op zo'n kruispunt in je leven bent aangekomen? Je zult ongetwijfeld alle plus- en minpunten naast elkaar zetten om de knoop door te hakken. Of je volgt alleen je gevoel: het voelt goed, dus doen! Kruispunt gepasseerd.

Of ben jij die jongere die deze zaken voor de Heere neerlegt in het gebed? Is het spreken van de Heere voor jou daarin van belang? Sla je Zijn Woord erop na? In de Bijbel komen we heel veel mensen tegen die ook op een kruispunt stonden. Denk maar aan Jakob. Hij is met zijn hele gezin onderweg naar Egypte nadat hij

het ongelooflijke nieuws had gehoord dat Jozef leefde. Hij komt op de grens aan. Hij offert en vraagt naar de wil van de Heere. En de Heere geeft antwoord: reis maar naar Egypte. Ik zal met u meegaan (Gen. 46:1-5). En wat denk je van Mozes: 'Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons vanhier niet optrekken (Ex. 33:15)'. Laat dit je gebed zijn op ieder kruispunt in je leven!

vervolgverhaal

77

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Hij is het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegdraagt. Hij heeft al mijn zonden vergeven, Hij kan ook jullie zonden vergeven', zegt de priester.

'Alles wat je hebt te doen, is je te bekeren en oprecht je zonden aan God te belijden. Het staat in Zijn Woord en dat Woord kan niet liegen: Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.'

Enkele dagen later wordt er een groot aantal Bijbels gebracht, die verdeeld worden onder de gemeenteleden. 'Lees en herlees, regel voor regel', is vader Malina's dringende raad aan ieder die een Bijbel ontvangt. 'Je zult de weg vinden naar het land waar de zon nooit ondergaat. Het

land van eeuwig leven, een leven met God tot in eeuwigheid.'

'Palko', zegt hij enkele dagen na zijn laatste preek: 'Ik kan me maar niet voorstellen dat het uur heel dichtbij is dat ik de Heere zal ontmoeten. Dat ik Hem mag zien, Die ik niet gezien heb en nochtans liefheb. In Wie ik, hoewel Hem niet ziende, toch geloof. In Wie ik mij verheug met een onuitsprekelijke vreugde.'

Palko zucht oprecht: 'kon ik maar met u mee!'

'Nee, mijn jongen, wees tevreden met Hem hier trouw en met je gehele hart te

dienen. Wees getrouw, Palko, tot in de dood en Hij zal jou ook eenmaal geven de kroon des levens!'

Het is de tweede zaterdag dat Palko kwam om zijn grote vriend gezelschap te houden. 'Palko, ik ben nu niet meer zo alleen', zegt de priester die morgen. 'Mijn zuster is gekomen en een andere priester heeft mijn taak in de kerk overgenomen. Jij moet vandaag en morgen eens wat frisse berglucht gaan inademen. Je moet je grootvader, oom Martin en tante Eva hartelijk van mij groeten en vergeet ook het boswachtershuis niet!'

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Aangenomen

Naar Den Haag-Scheveningen voor het werk van deputaatschap Israël in Nazareth (Israël), kandidaat M.L. Dekker te H-I-Ambacht.

Beroepen

Te Hilversum, Ooltgensplaat, 's-Gravenpolder, 's-Gravenzande, Bodegraven, Den Haag-Scheveningen, Drachten, Goes, Goudswaard, Groningen, Krabbendijke, Lelystad, Meeuwen in combinatie met Sprang-Capelle, Middelharnis, Nieuwerkerk (Zld), Oostkapelle, Poederoijen, Puttershoek, Rilland-Bath, Wolphaartsdijk, Zwolle, Ridderkerk-Slikkerveer, Barendrecht, Berkenwoude, Gouda (voor het zendingswerk in Ecuador), Kapelle-Biezeling, Leiderdorp, Middelburg-Zuid, Nieuw-Beijerland, Nijkerk, Oudemirdum, Rotterdam-Alexanderpolder, Scherpenzeel, Sint Annaland, Waardenburg, Zeist, Genemuiden, Hoofddorp, Leerdam, Naaldwijk, Nieuw-Beijerland, Terwolde-De Vecht en Drachten, kandidaat G.P. van Nieuw Amerongen te Stolwijk;
Te Capelle aan den IJssel-West, Oosterland, Stolwijk en Waarde: ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Houten, ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS);
Te Katwijk aan Zee, ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;
Te Moerkapelle, ds. B. Labee te Veenendaal;
Te Rijssen-West, ds. C. van Ruitenburg te Krimpen a/d IJssel.

Bedankt

Voor Vlissingen, ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS).

PASTORIEZORGEN

Onze geliefde broeder, ds. P. Blok mocht 15 juni jl. zijn 99e geboortedag herdenken. Gezien zijn situatie is het een wonder dat hij deze dag mocht beleven. Onze broeder is erg zwak naar het lichaam en de ziekte gaat door. Hij is bij tijden uitziend en verlangend om naar Huis te mogen gaan. De Heere gedenke hem nu het lichaam meer en meer afgebroken wordt en geve hem de vervulling van zijn hart. v.A.

VERSLAG VERGADERING PS OOST, 23 MEI 2019

Op de avond voorafgaand aan de vergadering van de Particuliere Synode Oost is een bidstond gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Ede. Hierin ging voor ds. A. Schreuder, preses van de in 2018 gehouden PS Oost. Ds. Schreuder bediende het Woord naar aanleiding van Jesaja 28:16: 'Daarom, alzo zegt de Heere HEERE: Zie, ik leg een Grondsteen in Sion, een beproefden Steen, een kostelijken Hoeksteen, Die wel vast gegrondvest is; wie gelooft, die zal niet haasten'. Namens de roepende kerk van Ede opende ds. M. Joosse als tijdelijk preses op de gebruikelijke wijze de vergadering. Het volgende moderamen wordt gekozen: preses: ds. A. Schreuder; assessor-preses: ds. A. Schot; scriba: ds. F. Mulder; assessor-scriba: oud. K. Karels en quaestor: oud. K.H. de Heer. Na de gebruikelijke groeten van de deputaten artikel 48 van de andere particuliere synodi komt een aantal rapporten aan de orde. Naar aanleiding van het rapport van de Stichting tot Financiële Hulpverlening aan Instellingen in de PS Oost over 2018 komt de vraag naar voren of de taken van deze stichting niet beter in een landelijke stich-

ting ondergebracht kunnen worden. Enkele jaren geleden is dit onderzocht, maar de tijd was er toen niet rijp voor. Aan het bestuur van de stichting wordt ruimte gegeven dit onderwerp opnieuw te onderzoeken. Daarbij zal vanzelf het deputaatschap DMZ nauw betrokken worden.

Na gehouden stemmingen worden als afgevaardigden naar de komende Generale Synode benoemd de predikanten ds. B.J. van Boven, ds. B. Labee, ds. F. Mulder, ds. A. Schot en ds. A. Schreuder, en de ouderlingen K.H. de Heer, K. Karels, Z. Klaasse, G. Roos en F. van Toor.

Vanuit de classis Rijssen is een voorstel ingebracht om een instructie in te dienen bij de Generale Synode betreffende het onderwerp 'conflictbeheersing en -beslechting'. De verdere juridisering van de samenleving gaat ook onze gemeenten niet voorbij. Deze ontwikkeling vraagt om bezinning. Daarbij moeten pastorale zorg en broederlijkheid, onafhankelijkheid, deskundigheid, uniformiteit en waar nodig spoed en zorgvuldigheid zoveel mogelijk gewaarborgd zijn. Met als drijfveer de ere Gods, het welzijn van Christus' gemeente en een zo groot mogelijke objectiviteit. Besloten wordt een instructie naar de Generale Synode te zenden waarin het probleem benoemd wordt. Het wordt aan de Generale Synode en het deputaatschap Kerkrecht overgelaten een oplossing te zoeken.

De assessor-preses, ds. A. Schot, sluit hierna op de gebruikelijke wijze de vergadering.

K. Karels, scriba

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK 2019

• Pag. 269, gem. Stolwijk
Scriba is nu: J.C. de Jong, Bloemenhof 7, 2821 WX Stolwijk; tel. 0182-342922, e-mail: jc.dejong@kliksafe.nl
• Pag. 301, gem. Zoetermeer
Scriba is nu (met regelen preekbeurten): G.P. van Dorp, Voorweg 153, 2761 NJ Zoetermeer, tel. (079) 3517025, 06-54384673, e-mail: scriba@ggzoetermeer.nl

Berichten

ZANGAVOND

Geldermalsen - Centrumkerk, (Kerkstraat), woe 3 juli, 19.00 uur, kinderkoor De Kleine Lofstem en meisjeskoor Maria (koren van de Geref. Gemeente Tricht-Geldermalsen), leiding oud. B. Huigens, collecte voor evangelisatiewerk.

VERKOPINGEN

Dirksland - Snuffelmarkt 't Lôdsje, Spuikolk 6, zat. 6 juli 9.30-15.00 uur, jaarmarkt door activiteitencommissie Geref. Gemeente, met veilingen om 10.00, 12.00 en 14.00 uur, opbrengst voor div. goede doelen.

Hardinxveld-Giessendam - Kerk Geref.

Gemeente (Buitendam 118), zat. 29 juni, 9.00-13.30 uur, verkoping met rommelmarkt, opbrengst t.b.v. van kerk en Theologische School.

Rijssen - Woonzorgcentrum Maranatha, zat. 29 juni, 10.00-14.00 uur, actiemarkt t.b.v. aanschaf fietslabyrint voor bewoners.

FIETS- EN AUTOTOCHTEN

Op zaterdag 6 juli (9.00-16.00 uur) wordt een

Veluwe fietsdag gehouden t.b.v. ZGG. Startlocaties: Barneveld: Ds. J. Fraanjeschool, locatie De Burcht en de kerken van de Geref. Gemeenten te Amersfoort, Elspeet, Ermelo, Nijkerk en Nunspeet. Informatie: www.veluwsefietsdag.nl

Op zaterdag 6 juli worden een fietstocht en een autorit georganiseerd met als vertrek- en eindpunt de kerk van de Geref. Gemeente te **Opheusden**. Starten tussen 10.00 en 13.00 uur; kosten voor de fietstocht: € 5,- per volwassene, € 2,50 per kind, max. € 17,50 per gezin; voor de autorit € 12,50 per auto. Voor het huren van een (elektrische) fiets: José Willemsen (0344-645275 of josewillemsen@hotmail.com). Opbrengst van de dag is voor opstart kringloopwinkel Oude Molen.

CD VOOR THEOLOGISCHE SCHOOL

In de Noorderkerk te Rijssen is een cd op-

genomen waarvan de opbrengst voor de Theologische School is. Medewerking is verleend door de mannenkoren Harpe Davids (Genemuiden), Ridderkerks mannenkoor en Noordermannenkoor.

Bestellen via www.noordermannenkoor.nl. De cd kost € 10,- + € 3,60 verzendkosten; betaling op rekening NL08RABO0347322476 t.n.v. het Noordermannenkoor. Na betaling wordt de cd toegezonden.

BELIJDENIS DOEN DOOR PERSONEN MET VERSTANDELIJKE BEPERKING

Helpende Handen geeft aan het begin van het volgende catechisatie seizoen een boekje uit voor aangepaste belijdeniscatechisatie. Het doen van belijdenis des geloofs mag nooit een vanzelfsprekende zaak zijn. Belijdenis doen is voor mensen met een verstandelijke beperking evenmin vanzelfsprekend. Voor hun ouders en belangenbehartigers geeft dit extra vragen: Is onze zoon/dochter

zich bewust wat belijdenis doen betekent?, Als hij/zij belijdenis mag doen, hoe gaat het dan als het Heilig Avondmaal bediend wordt?

Om tegemoet te komen aan de behoefte aan lesmateriaal voor de aangepaste belijdeniscatechisatie is nu een boekje samengesteld, waarin in dertien lessen het 'Kort Begrip' zo eenvoudig mogelijk behandeld wordt. Elke les bestaat uit vragen en (korte) antwoorden die de catechisanten - zo mogelijk - moeten leren. Bij ieder onderwerp wordt een suggestie gedaan voor een Bijbelverhaal. Vier ouderlingen/catecheten en twee predikanten hebben bij het samenstellen van dit leerboekje geadviseerd. Kerkenraden worden door Helpende Handen geïnformeerd over de wijze van bestellen.

S. Beukens,
communicatie- en beleidsmedewerker
Helpende Handen

Kerkdiensten

ZONDAG 30 JUNI 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. G. Clements; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur (H.A.) ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 14.30 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Borssele 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 18.30 uur ds. H.J. Agteresch; Delft 16.30 uur ds. J. Driessen; Den Haag-Scheveningen 10.00 en 16.00 uur ds. H. van der Heiden; Den Helder 10.00 en 15.30 uur stud. L. van der Kuijl; Deventer 10.00 en 15.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Dinteloord 10.00 en 18.30 uur stud. J. Beens; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; Drachten 9.30 (H.D.) en 19.00 uur ds. J. Schipper; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur stud. M.L. Dekker; Enkhuizen 16.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. S.W.

Janse; Enter 9.30 uur ds. S.W. Janse en 19.00 uur ds. M. Joosse; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. E. Hakvoort; Goes 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. van Krimpen; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 14.30 uur ds. K. Boeder; 's Gravenpolder 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburger; 's Gravenzande 9.30 uur (H.D.) ds. B. van der Heiden en 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Groningen 10.00 en 16.00 uur stud. P.J. de Raaf; Haamstede 16.30 uur (H.D.) ds. C. Harinck; Hendrik-Ido-Ambacht 11.30 uur ds. H. Brons en 18.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 14.30 uur ds. M. Blok; Hilversum 10.00 en 16.00 uur ds. G. van Manen; Hoofddorp 16.00 uur ds. W. Silfhout; Hoogeveen 19.00 uur stud. P.J. de Raaf; Hoogvliet 16.00 uur ds. M.H. Schot; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. W. Harinck; Kamperland 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Kapelle-Biezelinge 18.00 uur ds. S. Maljaars; Katwijk aan Zee 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 14.00 uur ds. C. van Ruitenburger en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kruiningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Leerdam 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Leiderdorp 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Lelystad 19.00 uur ds. G. van Manen; Marknesse 19.00 uur stud. M.L. Dekker; Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Meliskerke 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Melissant 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. K. Boeder; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; Middelburg-Zuid 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelharnis 9.30 en 18.00

uur ds. W. Mouw; Mijdrecht 19.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Moerkapelle 9.30 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Naaldwijk 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. L. Blok; Nieuwdorp 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. W. Visscher; Nieuwerkerk 15.00 uur stud. P.C. Vlot; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. L. Blok; Nijkerk 18.30 uur ds. A. Vermeij; Nunspeet 9.30 uur (H.D.) ds. A. Vermeij; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Oostburg 18.30 uur (H.D.) ds. J.B. Zippro; Oosterland 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. W. Mouw; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. S. Maljaars; Oostvoorne 10.00 uur ds. W. Silfhout; Opperdoes 18.30 uur stud. L. van der Kuijl; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 9.30 (dovendienst) en 14.30 uur (dovendienst) ds. W.J. Karels; Poederoijen 19.00 uur ds. B. Labee; Poortugaal 14.30 uur ds. G.J. Baan; Poortvliet 10.00 en 18.30 uur stud. P.C. Vlot; Puttershoek 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Ridderkerk 9.00 en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 15.30 uur (H.D.) ds. W.A. Zondag; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Rijssen-Zuid 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Sint Philipsland 15.00 uur ds. G. Pater; Slidrecht 11.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. P. Mulder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Terneuzen 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Tholen

10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Urk 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. A. Schot; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 uur ds. M.H. Schot en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 uur ds. C. van Ruitenburch; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J. de Kok; Westzaan 10.00 uur (H.A.) ds. G. Heijkamp; Wierden 9.30 en 15.00 uur ds. B.J. van Boven; Woerden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Visscher; Zoetermeer 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Zwijndrecht 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A.A. Brugge.

DINSDAG 2 JULI 2019

Drachten 19.30 uur ds. A. Verschuure; Elspeet 19.30 uur (GBS-dienst) ds. C. Hogchem; Enter 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Nunspeet 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Poederoijen 19.30 uur ds. G. Pater; Stolwijk 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer.

WOENSDAG 3 JULI 2019

Barendrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Laar; Benthuizen 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. M. Joosse; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Genemuiden 19.30 uur (tijdrede)

ds. W. Mouw; Herkingen 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Hoogeveen 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Kapelle-Biezeling 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. G. van Manen; Leiderdorp 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nijkerk 19.30 uur ds. C. Hogchem; Oosterland 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Oostvoorne 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Puttershoek 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Soest 19.30 uur ds. J. Schipper; Spijkenisse 19.45 uur ds. C. van Krimpen; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. W. Silfhout; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. C. van Ruitenburch.

DONDERDAG 4 JULI 2019

Aalburg 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Dinteloord 19.30 uur ds. P. Mulder; 's Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.P. Baaijens; 's Gravenzande 19.45 uur ds. A. Schreuder; Krimpen a/d IJssel 13.15 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburch; Marknesse 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Meeuwen 19.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 19.30 uur stud. P.C. Vlot; Moerkapelle 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.W.S. Mulder; Poortugaal 12.30 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Ridderkerk 19.30 uur (GBS-dienst) ds. B.J. van Boven; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. G. Beens; Waardenburg 19.30 uur ds. J. van Laar; Zoetermeer 13.30 uur (huw.bev.) ds. J.J. Tanis; Zwijndrecht 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Vermeij.

VRIJDAG 5 JULI 2019

Barneveld-Zuid 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; Kootwijkerbroek 12.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Nieuw-Beijerland 14.45 uur (huw.bev.) ds. G.J. van Aalst; Nieuwdorp 14.30 uur (huw.bev.) ds. P.D. den Haan; Nunspeet 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Werkendam 12.30 (huw.bev.) en 14.30 uur (huw.bev.) ds. H.J. Agteresch.

ZATERDAG 6 JULI 2019

Uddel 10.30 uur (dovendienst) ds. M. Karens.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 30 JUNI 2019

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur ds. J.B. Zippro en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 17.00 uur evang. G. Baan.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Uddel heeft met ontroering kennis genomen van het overlijden van hun oud-ambtsbroeder

J.B. van Leeuwen

in de leeftijd van 86 jaar.

Van 1979 tot 2010 heeft hij de gemeente met de aan hem geschonken gaven in eenvoud gediend, eerst als diaken en daarna als ouderling. De HEERE gedenke zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen en verdere familie en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, N. Verdoes, preses
K. Hop, scriba

Mede namens de emerituspredikant, Ds. G. Mouw

Uddel, 16 juni 2019

Te huur in Kootwijkerbroek:

vrijstaande woning met 3 slaapkamers en een flinke bergruimte voor max. 1 1/2 jaar. Tel. 06 53405696.

Te huur: zolderkamers voor studentes in **Gouda**. 10 min. van station/PABO.

Voor info: louradewit@gmail.com
0182-748709

www.villaweijpoort.nl

Bijeenkomsten, zakelijk en privé. Nieuwerbrug. Midden in het Groene Hart van Holland. Laat u verrassen!

NIEUWE UITGAVE

William Gadsby Deel 2 - preken €12,50
Preken v John Kershaw Deel 1/2 €19,50
078-6933783 www.hetbraambos.nl

Nog enkele plaatsen **ISRAELREIS**
DV 18-22 nov. 450,- Jeruzalem,
Dode Zee, Galilea. ZION REIZEN.
Tel. 06 20857531

**Hartelijk welkom in
Hoog Sauerland.**

www.huizesolagrata.net

Gezocht: zelfstandige woonruimte in de buurt van of in **Amersfoort** voor meisje (20) ivm met werk. Contact: 0648051834

Fruittelbedrijf

“DEN DOORNKAMP”

ZOEKT VANWEGE UITBREIDING VAN HET BEDRIJF MEDEWERK(ST)ERS VOOR DE KOMENDE OOGST (V.A. WEEK 35) VAN APPELS EN PEREN

WIE?

- Bent u tussen 15 en 75 jaar oud?
- U bent welkom voor part-en fulltime oogstwerkzaamheden op ons bedrijf.
- AOW-ers, Vut-ers, maar ook ZZP-ers die tijdelijk wat minder werk hebben.
- Jonge mensen (schoolverlaters) zijn bijzonder welkom.

WAAROM?

- Thuis zitten als u in de natuur werkzaam kunt zijn in een gezellige groep van dagelijks 25 personen?
- In bezit van een auto is een pre, hoewel carpooling ook mogelijk is.

WAARVOOR?

De beloning is volgens CAO Open-Teelten seizoensarbeidsregeling!

REAGEREN?

Voor meer informatie en/of uw reactie: Steenweg Noord 27 | 4182 PA Neerijnen | Tel.: 06-51891902 | E-mail: baren60@planet.nl

En seizoen mee beleven in de fruitoogst is echt de moeite waard!

Voor onze delicatesswinkel in Rotterdam-Zuid zijn wij op zoek naar **een leuke vlotte verkoopster** om ons enthousiaste team te versterken. Wij verkopen een breed assortiment verse vleeswaren, salades, Hollandse kaas en vers gebrande noten. Wij zoeken iemand voor 16-20 uur per week. Neem bij interesse voor deze gezellige baan binnen ons familiebedrijf contact op met Jeannine van der Salm, tel. 06-46538067.

Luxe compleet ingerichte **SAFARITENTEN** op campings in Drenthe en op de Veluwe. Nu 30% korting!
www.sfeertent.com

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

STEUNEN WAAR HET NODIG IS

Vast gelopen of hulp nodig? Worden de zorgen te groot of het verdriet te zwaar? Bloei Psychosociale Hulpverlening biedt hulp wanneer het even niet meer gaat en staat open voor iedereen die ondersteuning, advies of begeleiding wenst.

Ik, Dorathé, bied begeleiding aan kinderen, jongeren en volwassenen. In de ondersteuning richt ik mij o.a. op:

- Familie/relatieproblemen
- Persoonlijke problemen
- Rouw en verlies

Kijk voor het uitgebreide aanbod op www.bloeihulpverlening.nl of bel naar 06-36462176 en maak vrijblijvend een gratis kennismakingsgesprek.

Dorathé van Leeuwen
Waterschans 24
3905 XR Veenendaal

op goede basis samen groeien

Bent u of kent u de verantwoordelijke, energieke en besluitvaardige

DIRECTEUR BESTUURDER

Kijk voor meer informatie op onze website
www.dewittenbergschool.nl

In verband met het vertrek van onze huidige dirigente zijn wij per D.V. september 2019 op zoek naar een nieuwe

dirigent (m/v)

Het kinderkoor bestaat uit kinderen uit groepen 4-6. Het tienerkoor bestaat uit leden uit de groepen 7 t/m de leeftijd van 18 jaar. De tieners uit groep 7-8 zingen ook mee in het kinderkoor.

De koren repeteren iedere **donderdagavond** tussen 18.30 en 19.45 uur in de Adventkerk te **Veenendaal**.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevr. W. Ritmeester; tel.: 0318-515624; e-mail: kinderkoor@gergemveenendaal.nl.

Mocht u belangstelling hebben voor deze vacature dan kunt u dit t/m D.V. vrijdag 12 juli kenbaar maken aan eerder genoemde contactpersoon.

Gezocht per sept: kostadres/kamer omgeving Delft voor jongen 18 jaar.
Tel. 0342-450530

Luxe vakantiehuise te huur voor 2 tot 4 personen aan de rand van **Garderen**.
Voor meer info bel: 06-57835283.

Begrafenisonderneming

Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begrafenisondernemingtreur.nl
www.begrafenisondernemingtreur.nl

T.h. in Wageningen (B'kom):
2 nieuwe zit/slprk, gez. keuken, douche, wc. Voor meisje/studente.
Vanaf sept. Inl: 0614450430

Gezocht: woonruimte voor moeder met 3 kleine kinderen in **Dordrecht e.o.**
Voor contact kunt u bellen: 0611270071

Herhaald i.v.m. fout telnr. **Gezocht: woonruimte** voor 2 vrouwelijke leerkrachten. **Omgeving Rhenen**. Per 1 aug/sept.
Contact: 0611501418 of 0610591580.

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 96 52

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Verkoop D.V. zaterdag 29 juni van 10.00 tot 15.00 uur **t.b.v. Huize Eben-Haëzer**, Lage Valkseweg 85 te **Wekerom**.

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen? Voor € 495,- all-in per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar. Nederlandstalige kerkdiensten en animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl of 055 3030083.

ROEMEENSE PANFLUITEN, BLOKFLUITEN, MUZIEKSTANDAARDS EN NOG VEEL MEER!

R. Mulder - Staphorst
06-12610628 of 0522-474256

www.muldermuziekinstrumenten.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

 begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Topklasse! en voordelig, een PVC vloer van **DE VLOERENKONING.NL**
De collectie komen wij graag laten zien.
Thuiservice: 06-19557166

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

vacature

Hak de knoop door!

en kom werken bij Cedrah!

Teamleider Vastgoedbeheer
36 uur, thuisbasis Capelle aan den IJssel

Jij:

- bent een inspirerende en verbindende coach die het team Vastgoedbeheer klaarstoomt voor de toekomst;
- houdt de duurzame continuïteit van de vastgoedportefeuille in het oog als een goed rentmeester;
- gaat met passie aan de slag met onze speerpunten voor de toekomst: het doorontwikkelen van planmatig en niet-planmatig onderhoud en het inrichten van contract- en assetmanagement;
- hebt lef en neemt initiatief om processen en samenwerking te verbeteren;
- beschikt over een HBO-opleiding, bij voorkeur richting Bouwkunde, Vastgoedbeheer of Installatietechniek met minimaal 5 jaar relevante werkervaring.

Meer over deze leuke en uitdagende functie op werkenbijcedrah.nl.
Solliciteren kan tot donderdag 11 juli.

Vragen? Bel of app naar 06 21 13 68 91.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Reformatiorische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatiorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

www.deroeboeken.nl
Vanaf NU al uw bestellingen
GRATIS verzonden (binnen Ned.)

Zoekt u een mediator of organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

T.h. WEKEROM: vakantiehuis 2 pers.
Tel. 0318-461734

Kosthuis aangeboden voor jongen in gemeente Molenlanden. Gemeubileerde kamer van ma t/m vrijdag. Tel. 0184-683196. Vanaf DV 9 september a.s.

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie
Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

WELKOM BIJ DE LEERGANG PURITEINEN, TOEN EN NU

Heb je je al eens verdiept in een leergang van de CGO?

Op 3 oktober a.s. start in Gouda de nieuwe leergang 'Puriteinen, toen en nu'. Op 6 donderdagavonden worden diverse thema's behandeld.

Voor meer informatie en inschrijven zie <https://www.cgo.nu>

CAMPING EN CHALETPARK
"DE VERBORGEN HOEK"
Kom kamperen in FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

Kom KAMPEREN op onze gezellige CAMPING in UDDEL. Geniet van de Rust, Ruimte en Gezelligheid. Op loopafstand van de bossen en heide. Veel Speelmogelijkheden binnen en buiten, recreatieruimte voor familiegedag of verjaardag, kinderactiviteiten, mooie sanitaire voorzieningen, gratis Wifi.
Kijk op www.weijdehorst.nl of bel 0577-402520

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **1**

Hoog in kwaliteit!

Magnolia hoekkeuken Keuken compleet inclusief apparatuur.

Kraakprijs! **2248,-**

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD
Totaal 17500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van't Hul

Redactiesecretaris: J. van't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Kan een bok, een schaap worden?

Er wordt weleens gezegd dat kinderen van de duivel nog kinderen van God kunnen worden. Of dat een bok een schaap kan worden. Maar kunnen we dat wel zeggen op grond van de Bijbel en gezien de uitverkiezing?

Nauwkeurig lezen

Als we éérlijk de Heilige Schrift bestuderen dan mogen we dergelijke uitdrukkingen (denk ik) gebruiken al is ook andere beeldspraak mogelijk (verloren schapen, andere schapen). Daarnaast moeten we Bijbels spreken over de verkiezing. Graag lichten we het wat toe.

Om met het laatste te beginnen, naar Gods verkiezend welbehagen zullen de verkoren schapen in de genadetijd worden toegebracht. Voor hen heeft de Heere Jezus Zijn leven gegeven. In hen zal de Heilige Geest gaan wonen en werken. Joël profeteerde: '...en Jeruzalem zal een heiligheid zijn, en vreemden zullen niet meer door haar doorgaan' (3:17b). De kanttekening (43) zegt onder meer: 'Dat is, gans heilig, volkomenlijk alsdan geheiligd. En ook gezuiverd van het lastige gezelschap aller onheilige bokken en huichelaars, die van Christus niet zijn en Zijn Geest niet hebben, als volgt'.

We moesten denken aan Mozes, die zo'n wonderlijk voorstel deed in de woestijn na de vreselijke zonde van zijn volk: 'Nu dan, indien Gij hun zonde vergeven zult! Doch zo niet, zo delg mij nu uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt' (Ex. 32:32). Dat is natuurlijk onmogelijk en kanttekening 54 leert ons onder andere: 'Die God eens ten eeuwigen leven uitverkoren heeft, die verwerpt Hij nimmermeer. Maar Mozes heeft met deze woorden geopenbaard zijn innerlijke ijver voor de ere Gods, en zijn grote liefde tot het volk Israël'. In deze zin kan een schaap geen bok worden en een

bok, geen schaap! Toch mogen dergelijke uitdrukkingen wel gebruikt worden omdat de Bijbel zelf in soortgelijke bewoordingen spreekt. We noemen er twee. Allereerst horen we Jezus Zelf spreken: 'Gij zijt uit de vader de duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen' (Joh. 8:44a). Het doopformulier spreekt ook over 'kinderen des toorns' die wederom geboren moeten en kunnen worden. En wat te denken van Legio (Mark. 5:9a)?

Als tweede wijzen we op het soortgelijke spreken in Jesaja (55:13), waar we lezen: 'Voor een doorn zal een dennenboom opgaan, voor een distel zal een mirtenboom opgaan; en het zal de HEERE wezen tot een naam, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden'. Korter dan kanttekening 41a kunnen we het niet zeggen: 'Dat is, die tevoren als distelen en doornen waren, dat is, onvruchtbaar en tot alle goed onbekwaam, zullen vruchtbaar worden, en als schone bomen opwassen, nadat zij door de Heilige Geest zullen vernieuwd en wedergeboren zijn'. Naar dit Bijbelse spreken, kan kaf koren worden, een kind van de duivel een kind des Heeren en een bok een schaap.

Nauwkeurig onderzoek

Ernst mocht onze harten wel bezetten, gevolgd door een nauwkeurig onderzoek. Het zijn de woorden van de komende Rechter van hemel en aarde: 'En wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid, en al de heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op de troon Zijner heerlijkheid. En vóór Hem zullen al de volken vergaderd worden, en Hij zal hen van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt. En Hij zal de schapen tot Zijn rechterhand zetten, maar de bokken tot Zijn linkerhand' (Matth. 25:31-33). In de verzen erna staan beide - hierboven genoemde - zaken ook naast elkaar! Aan de ene zijde horen we: 'Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld'. En onmiddellijk erop lezen we: 'Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij geherbergd'. Zullen we onszelf nauwkeurig onderzoeken wie of wat we zijn op reis naar de rechterstoel?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.